

Construïm PAU a la Mediterrània a través de les llengües

Introducció

Els materials didàctics “*Construïm Pau a la Mediterrània a través de les llengües.*” es componen de 15 activitats de treball adreçades totes elles a estudiants d'educació secundària, tot i que algunes poden adaptar-se als darrers cursos d'educació primària. Cada activitat és una part d'un recorregut que es desenvolupa a partir de 14 ports i indrets de la Mediterrània.

Fent una lectura en clau de riquesa i valors de la diversitat, aquests materials posen de relleu l'existència de diferents expressions de diversitat lingüística, religiosa i cultural a l'àrea de la Mediterrània i són, alhora, un material de denúncia davant situacions de manca de reconeixement de la mateixa diversitat.

L'element central i transversal de treball és concebre i reconèixer les llengües com a instruments per a la construcció de la pau, a partir d'una dimensió de prevenció o des d'una dimensió estratègica i de reconstrucció de situacions de desigualtat. En concret, s'hi treballen i desenvolupen aspectes com les potencialitats de les mateixes llengües, les vinculacions entre la gestió política i la identitat lingüística, els riscos, perills i conseqüències del procés d'uniformització, la desaparició d'una llengua, o el seu tracte igualitari o de desigualtat.

Els seus fonaments pedagògics es configuren a partir de la interacció de tres àmbits: l'educació intercultural, el respecte pels drets humans i els valors de la pau. Partint de l'activació d'aquests elements es persegueix un efecte xarxa pel qual, en base a diferents paisatges i propostes, els estudiants construeixin i reconeguin la vertebració d'aquests tres àmbits com a indispensable, per referir-nos-hi i situar-nos en un context permanent de reconeixement de la diversitat lingüística en condicions d'igualtat.

Des del punt de vista metodològic, les activitats es presenten seguint una mateixa seqüència. Comença amb un comentari introductor i on la protagonista del viatge (Carme) arriba a un dels ports on s'iniciarà el desenvolupament de l'activitat. A continuació, es presenta informació referida al seu context de desenvolupament, amb la finalitat que el professorat i els estudiants puguin fàcilment ubicar-se i considerar elements d'interès que es relacionen amb la mateixa activitat. Seguidament, es presenten els objectius educatius, continguts i elements a considerar per part del professorat abans d'iniciar l'activitat. A continuació es poden seguir els passos que esgraonen el desenvolupament de l'activitat i finalment, es presenten informacions en forma d'annexos per tal d'enriquir i complementar els continguts de treball.

La majoria d'activitats es porten a terme des del treball cooperatiu i el professorat -si ho considera convenient- pot realitzar adaptacions de temps en el cas que consideri que les sessions de treball previstes inicialment no són suficients.

Index

Pàgina	Programa
11	ACTIVITAT 1 TÀNGER: BENVINGUTS A LA FORTALESA EUROPA! Els estudiants realitzaran un procés empàtic amb algunes de les conseqüències humanes que implica el projecte migratori en condicions de desigualtat. Activitat per a segon cicle de primària (amb adaptacions) i secundària
15	ACTIVITAT 2 KASBAH D'ALGER: ENTRE EL TAMAZIGHT I EL FRANCÈS Els estudiants reflexionaran sobre la situació de desigualtat en què es troba el tamazight i identificaran similituds amb el seu entorn proper. Activitat per a secundària
23	ACTIVITAT 3 TUNÍSIA: TURISME SOSTENIBLE PER AL RECONeixEMENT DE LES LLENGÜES Els estudiants reflexionaran sobre l'impacte del turisme global a la realitat lingüística, cultural i econòmica d'un context local. Activitat per a secundària
30	ACTIVITAT 4 TRÍPOLI: ENTRE EL PASSAT I EL PRESENT A partir d'una cerca de diferents informacions, els estudiants relacionaran la dimensió política amb la diversitat lingüística. Activitat per a secundària
35	ACTIVITAT 5 ALEXANDRIA: EL VIRUS DE L'HOMOGENEÏZACIÓ LINGÜÍSTICA Els estudiants reflexionaran sobre el perill i les conseqüències de l'homogeneïtzació lingüística. Activitat per a segon cicle de primària (amb adaptacions) i secundària
40	ACTIVITAT 6 JERUSALEM: LA DIVERSITAT I LES IDENTITATS MÚLTIPLES A partir de conèixer l'enorme diversitat lingüística i religiosa de la ciutat de Jerusalem, els estudiants elaboraran una història de vida, per tal d'identificar realitats d'identitats múltiples en el seu entorn immediat. Activitat per a secundària

51

ACTIVITAT 7

PALESTINA – ISRAEL: CONSTRUINT PONTS, TRENCANT MURS

A partir de les seves reflexions, els estudiants identificaran bones pràctiques vinculades a les potencialitats de les llengües i amb la finalitat de trobar una sortida pacífica al conflicte entre Israel i Palestina.

Activitat per a secundària

60

ACTIVITAT 8

LÍBAN: CONSTRUCCIÓ DE LA IDENTITAT LINGÜÍSTICA A PARTIR DE LA CONDICIÓ DE REFUGIAT

Els estudiants realitzaran un exercici d'empatia per tal d'identificar quines implicacions hi ha entre ser refugiat i la construcció de la identitat lingüística.

Activitat per a segon cicle de primària (amb adaptacions) i secundària

68

ACTIVITAT 9

XIPRE: ENTRE DUES REALITATS

A partir del cas de Xipre, els estudiants aprofundiran el seu coneixement sobre la frontera divisòria d'una mateixa àrea i reflexionaran sobre les seves conseqüències des del punt de vista humà, lingüístic, cultural i religiós.

Activitat per a secundària

74

ACTIVITAT 10

ISTAMBUL: APRENENT NOVES PARAULES

Els estudiants reflexionaran críticament sobre els processos d'intercanvi i adquisició lingüística en escenaris d'igualtat o desigualtat.

Activitat per a secundària

84

ACTIVITAT 11

ATENES: CONSTRUCCIÓ D'UNA ÀGORA CONTEMPORÀNIA

A partir de conèixer les funcions que complia l'àgora d'Atenes, els estudiants identificaran exemples propers on es visualitzin les potencialitats de la diversitat lingüística actual.

Activitat per a secundària

- 90 **ACTIVITAT 12**
DURRËS: UNA ENTREVISTA PER CONÈIXER-NOS
A partir de la realització d'una entrevista, els estudiants coneixeran algunes de les estratègies que les persones d'origen immigrant apliquen per tal de sentir-se reconeguts en el nou context.
Activitat per a secundària
- 96 **ACTIVITAT 13**
LA COSTA DÀLMATA: LA DESAPARICIÓ D'UNA LLENGUA
Es promou un procés d'empatia entre els estudiants per tal d'aprofundir i reflexionar críticament sobre la realitat d'amenaça o desaparició d'una llengua.
Activitat per a secundària
- 101 **ACTIVITAT 14**
MARSELLA: EL PERILL D'UNIFORMITZACIÓ LINGÜÍSTICA
A partir de la lletra d'una cançó, els estudiants reflexionaran críticament sobre la situació de l'occità i el perill i les conseqüències que té la uniformització lingüística per a les llengües locals minoritzades.
Activitat per a secundària
- 113 **ACTIVITAT 15**
ACTIVITAT DE SÍNTESI: CONCLUSIONS DEL VIATGE
- 118 **GLOSSARI DE CONCEPTES**

Presentació

Avui, la Carme ha sortit a navegar. Per fi portarà la barca amb la qual havia sortit tantes vegades amb el seu avi quan era petita per les costes de l'Albufera de València. Està tota emocionada!

Des de fa uns anys s'està recuperant aquesta modalitat de navegació tradicional al nostre litoral, que amb la vinguda de les embarcacions a motor s'havia anat perdent. Així, cada vegada són més nombrosos els joves que s'interessen per la vela llatina i és la manera que aquesta tradició de milers d'anys no es perdi en el temps.

El dia s'havia llevat tranquil i amb la mar en calma, però inesperadament i a partir d'una forta bufada de vent, la Carme perd el control de la seva embarcació i navega a la deriva. Té poca experiència i està una mica atemorida. Creia que la seva volta per l'Albufera seria tant plàcida com quan era infant, quan la veia com un petit llac, a la vora del qual havia viscut la seva família des de generacions. No troba la manera d'orientar-se i no disposa de cap sistema d'orientació per satèl·lit.

Després d'algunes hores de navegació es queda adormida a l'embarcació i quan obre els ulls es troba al port d'Algesires. Està envoltada d'alguns pescadors que li pregunten d'on és i ella els respon que és de València. Els pescadors, molts d'ells amb unes mans el doble de grans que les de la Carme, mostren la seva enorme sorpresa. Es pregunten: com és possible que hagi arribat fins aquí amb una embarcació de vela llatina? Els pescadors més vells i experimentats somriuen i li diuen: ja fa molt de temps que nosaltres no la utilitzem! Quins bons records!

En José, un vell pescador ara jubilat s'ofereix a arreglar-li el pal major, que s'havia trencat degut a la ventada. Mentrestant, li explica algunes històries de la Mediterrània. La Carme pensa: "aquests pescadors sempre tenen a punt un bon relat a la boca, com el meu avi...". Un cop la vela ja està arreglada, en José li ensenya algunes de les tècniques necessàries per tal d'aprofitar millor els vents. Li dona també alguns consells d'orientació.

La Carme està emocionada, i és que ha decidit emprendre el viatge, però encara desconeix quin serà el següent port perquè no vol tornar a l'Albufera de seguida. Els seus ulls trasllueixen l'emoció d'una aventura en la qual es proposa aprendre al màxim de tot el que li depari la Mediterrània.

Mapa de les llengües de la Mediterrània, de l'exposició "La mar de llengües". Parlar a la Mediterrània (Barcelona, del 9 de maig a l'1 de juny del 2008)